

Nader ecologisch onderzoek

Dorpstraat 54b te Groessen

Progeon

Projectnummer: 3929.01
Versie: 1
Datum: 19-07-2024

Inhoud

1.	Inleiding	1
2.	Plangebied en werkzaamheden	2
2.1	Beschrijving plangebied	2
2.2	Geplande werkzaamheden	2
3.	Resultaten quickscan.....	3
3.1	Vleermuizen	3
3.2	Huismus.....	3
4.	Onderzoeksmethode.....	4
4.1	Vleermuizen	4
4.2	Huismus.....	5
5.	Resultaten.....	6
5.1	Vleermuizen	6
5.2	Huismus.....	10
6.	Conclusie en advies.....	12
7.	Literatuurlijst	13
7.1	Referenties.....	13
7.2	Gebruikte websites	13
7.3	Overige geraadpleegde bronnen	13

1. Inleiding

In opdracht van Progeon is door Buro Ontwerp & Omgeving een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Dorpstraat 54b te Groessen. Het plangebied omvat het kadastrale perceel DVN00-H-2541. De initiatiefnemer is voornemens om het woonhuis met aanbouw om te zetten naar twee vrijstaande woningen. Om dit te verwezenlijken zal de aanbouw worden gesloopt. Daarnaast zal het kleine schuurtje worden gesloopt en zullen enkele heggen, bomen en groenperken aan de oostkant van het woonhuis worden verwijderd.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurtoets die Buro Ontwerp & Omgeving op 14 juni en 27 oktober 2023 in het plangebied heeft uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat de locatie geschikt is als rust- of voortplantingsplaats voor gebouwbewonende vleermuizen en huismus. Ook kunnen er externe effecten optreden op de rust- of nestplaatsen van de gierzwaluw. De initiatiefnemer geeft echter aan dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw zullen worden uitgevoerd. Hierdoor is de gierzwaluw niet in het onderhavige onderzoek opgenomen.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Zijn vleermuizen en de huismus in het plangebied aanwezig?
- Wat is de functie van het plangebied voor deze soorten?
- Moet er een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet (Ow) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het plangebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2. Plangebied en werkzaamheden

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen buiten de bebouwde kom, ten westen van de kern van Groessen, aan de Dorpstraat 54b. De bebouwing bestaat uit een aanbouw en een kleine schuur. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit weilanden en woonerven met vrijstaande woningen. Op de navolgende afbeelding is de begrenzing van het plangebied weergegeven (Figuur 1).

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied aan de Dorpstraat 54b te Groessen (rood kader).

2.2 Geplande werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens om de aanbouw te splitsen van de naastgelegen woning. Hiervoor in de plaats worden twee vrijstaande woningen gerealiseerd. Om dit te verwezenlijken zal de aanbouw worden gesloopt. Daarnaast zal ook het kleine schuurtje worden gesloopt en zullen enkele heggen, bomen en groenperken oostelijk van het woonhuis worden verwijderd.

3. Resultaten quickscan

Op 14 juni en 27 oktober 2023 is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Daarnaast is op 19 mei 2023 een aanvullend locatiebezoek afgelegd door Buro Ontwerp & Omgeving. Uit de quickscan en het aanvullende locatiebezoek blijkt dat er meer informatie benodigd was om de effecten van de ontwikkeling van het plangebied volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet en de relevante algemene maatregelen van bestuur, zoals het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek werden geschikte openingen waargenomen in de aanbouw. Het gaat om openingen onder nokvorsten, kantpannen, loodslabben en boeiboorden. Deze openingen en achterliggende ruimtes zouden kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Alle vleermuissoorten zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn. Het is verboden om de soorten opzettelijk te doden of vangen (artikel 11.46, lid 1a, Bal), opzettelijk te verstoren (artikel 11.46, lid 1b, Bal) of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen (artikel 11.46, lid 1d, Bal). De werkzaamheden zouden kunnen leiden tot overtreding van het Bal indien er sprake is van een rust- of voortplantingsplaats in de bebouwing. De aanwezigheid van vleermuizen moet daarom nader worden onderzocht.

3.2 Huismus

De bebouwing in het plangebied is geschikt als nestlocatie voor de huismus. De aanbouw beschikt over ruimtes onder dakpannen en langs kantpannen die toegankelijk zijn voor de soort. Daarnaast kunnen de hagen in de tuin dienen als functioneel leefgebied. De huismus is beschermd op grond van de Vogelrichtlijn. Het is daarom verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 11.37, lid 1a, Bal), de nestlocaties, rustplaatsen en eieren opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 11.37, lid 1b, Bal) en de soort opzettelijk te storen (artikel 11.37, lid 1d, Bal). De werkzaamheden kunnen leiden tot overtreding van het Bal als er sprake is van een rust- of nestplaats van de soort en als blijkt dat er functioneel leefgebied verloren gaat. De aanwezigheid van de huismus moet daarom nader worden onderzocht.

4. Onderzoeksmethode

4.1 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen werd uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021).

Voor het onderzoek naar vleermuizen werden de onderzoeksmethoden van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger aangehouden, waarmee ook andere vleermuissoorten konden worden aangetoond. Er werd rekening gehouden met een mogelijke functie als zomerverblijf, kraamverblijf en paarverblijf. Hierdoor werden in totaal vijf vleermuisinventarisaties uitgevoerd rond de aanwezige gebouwen. Er werden drie rondes uitgevoerd in de zomer- en kraamperiode (15 mei t/m 15 juli, waarvan twee avondrondes en één ochtendronde) en twee rondes uitgevoerd in het paarseizoen (15 augustus t/m 1 oktober).

Zie onderstaande tabel voor een overzicht van alle vleermuisonderzoeken (Tabel 1).

Tabel 1. Overzicht veldgegevens vleermuisonderzoek

Type onderzoek	Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Waarnemers
Paar	29-08-2023 - 30-08-2023	23:00 - 01:00	15 - 14	ZW1	Bewolking 0 - 50% en droog	[REDACTED]
Paar	19-09-2023	21:30 - 23:30	18	ZW4	Bewolking 100% en droog	[REDACTED]
Kraam Zomer	15-05-2024	03:45 - 05:45	15	NW2	Bewolking 0 - 20% en droog	[REDACTED]
Kraam Zomer	06-06-2024	21:55 - 23:55	15 - 12	NW1	Bewolking 30% en droog	[REDACTED]
Kraam Zomer	28-06-2023	22:00 - 00:00	24 - 20	W3	Bewolking 30 en droog	[REDACTED]

De onderzoeken werden uitgevoerd met behulp van vleermuisdetectors (Batlogger M, Batlogger M2 en/of Pettersson D200) waarmee ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar werden gemaakt voor het menselijk oor. Het vleermuisonderzoek op deze locatie is uitgevoerd door diverse onderzoekers. Zie onderstaande tabel voor een overzicht van de kwalificaties van de onderzoekers (Tabel 2).

Tabel 2. Deskundigheid vleermuisonderzoekers

Aanhef	Naam	Deskundigheid
[REDACTED]	[REDACTED]	Studie: Afgestudeerd in Diermanagement op Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) te Leeuwarden. Functie: Ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving sinds januari 2020.
[REDACTED]	[REDACTED]	Studie: Afgestudeerd in Biologie aan de Wageningen University & Research (WUR) te Wageningen Functie: Ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving sinds maart 2022.
[REDACTED]	[REDACTED]	Studie: Afgestudeerd in Biologie aan de Wageningen University & Research (WUR) te Wageningen

		Functie: Ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving sinds mei 2023
Dhr.	M. Grishchenko	Gepromoveerd in Resource Ecology op de WUR. Ervaring met vleermuisonderzoek: Van 2020 t/m 2024 bij Buro Ontwerp & Omgeving.
Mevr.	M. van de Sluis	Opleiding ecologisch deskundige bij Terra Opleidingen. Ervaring met vleermuisonderzoek: In 2024 bij Buro Ontwerp & Omgeving en Terra Opleidingen

Personen die aan het begin van het seizoen nog geen ervaring hadden met vleermuisonderzoek zijn intern opgeleid en tijdens het veldwerk begeleidt door de ecologen werkzaam bij Buro Ontwerp & Omgeving.

4.2 Huismus

Het nader onderzoek naar de huismus werd uitgevoerd tussen 1 april en 15 mei conform het kennisdocument van BIJ12 (Tabel 3). In deze periode werden twee veldbezoeken afgelegd met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen, waarbij beide onderzoeken plaatsvonden in de optimale periode. Gedurende één uur werd gekeken of er zingende mannetjes aanwezig zijn en of er gebruik wordt gemaakt van invliegopeningen naar nestlocaties (BIJ12, 2023).

Tabel 3. Overzicht veldgegevens onderzoek huismus

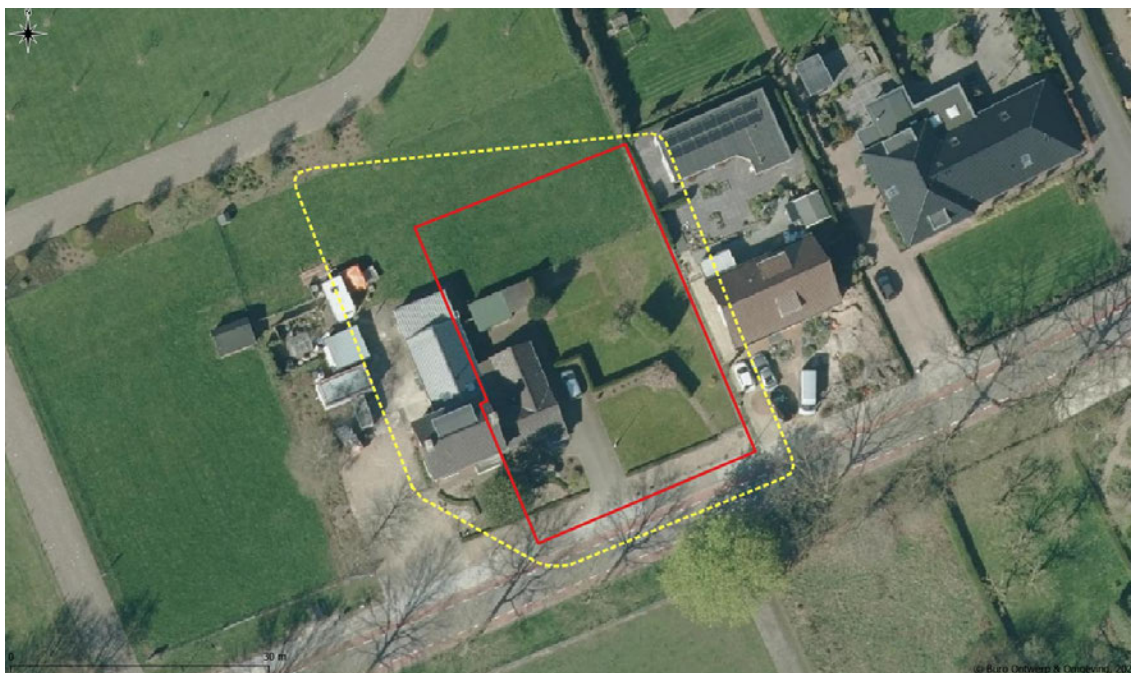
Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Waarnemers
08-04-2023	13:35 - 14:35	18	Z2	Bewolking 100% en droog	■■■■■
23-04-2023	10:05 - 11:05	7	N3	Bewolking 15% en droog	■■■■■

5. Resultaten

5.1 Vleermuizen

Eerste vleermuisonderzoek (paarverblijven)

Het eerste vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond en nacht van 29 op 30 augustus 2023. In de eerste helft van het onderzoek werd al geregeld een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. In de tweede helft van het onderzoek was er vrijwel constant sprake van baltsactiviteit (Figuur 1). Het exemplaar vloog daarbij regelmatig over de onderzochte bebouwing. Hierdoor dient te worden uitgegaan van een paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in het plangebied. Los van de gewone dwergvleermuis werd drie keer een overvliegende rosse vleermuis vastgesteld, één keer een overvliegende laatvlieger en één keer een passerende ruige dwergvleermuis. Deze soorten toonden echter geen binding met het plangebied.

Figuur 1. Locatie waarbinnen baltsactiviteit van de gewone dwergvleermuis werd waargenomen (gele stippellijn).

Tweede vleermuisonderzoek (paarverblijven)

Het tweede vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 19 september 2023. Gedurende de avond was er af en toe sprake van een baltsende gewone dwergvleermuis. Het exemplaar vloog daarbij over en in de buurt van de onderzochte bebouwing. Hierdoor wordt opnieuw bevestigd dat moet worden uitgegaan van een paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in de onderzochte bebouwing. Los van de gewone dwergvleermuis werd een verblijfplaats van een laatvlieger aangetroffen onder kantpannen van het woonhuis (Figuur 2 en Figuur 3). Rond 21:36 ging een laatvlieger via de bovenste kantpan het huis in, nadat het meerdere keren de gevel had aangetikt op die plek. Later op de avond tikte een exemplaar opnieuw meerdere malen de gevel aan, maar vloog het niet naar binnen (22:02 - 22:05). Gezien de waarnemingen en het ontbreken van baltsgedrag wordt ervan uitgegaan dat de gevel als zomerverblijf fungeert van één exemplaar.

Verder is de ruige dwergvleermuis zeven keer passerend gehoord binnen het plangebied. Deze soort toonde verder geen binding met het plangebied.

Figuur 2. Locatie waar een verblijfplaats van een laatvlieger werd aangetroffen (lichtgroene stip).

Figuur 3. Foto van het woonhuis en de aanbouw. De locatie waar een invliegende laatvlieger werd vastgesteld is aangegeven met een gele pijl.

Derde vleermuisonderzoek (zomer- en kraamverblijven)

Het derde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de vroege ochtend van 15 mei 2024. Tijdens het onderzoek werden zo nu en dan passerende gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Het laatste exemplaar van deze soort werd passerend waargenomen om 05:00. Ook werd om 04:00 één keer een passerende laatvlieger vastgesteld. Er werden echter geen verblijfplaatsen van deze soorten geconstateerd.

Vierde vleermuisonderzoek (zomer- en kraamverblijven)

Het vierde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 6 juni 2024. Tijdens het onderzoek was de vleermuisactiviteit zeer matig te noemen. De eerst waargenomen vleermuis betrof een gewone dwergvleermuis. Dit exemplaar vloog om 22:22 vanaf de straat langs Dorpstraat 54b richting de tuin rond het kinderdagverblijf op Dorpstraat 54c. Om 22:25 werd een zelfde vliegbeweging vastgesteld en een exemplaar foerageerde kort langs de haag van het laatstgenoemde adres. Hierna werden nog sporadisch gewone dwergvleermuizen waargenomen, waaronder slechts enkele keren langs het onderzochte adres. Tussen 23:40 en 23:52 was er een kleine opleving qua activiteit, met een foeragerende gewone dwergvleermuis ter hoogte van de bomen langs de straat. Ook werd één keer een passerende ruige dwergvleermuis vastgesteld, namelijk om 22:45 in de tuin (Figuur 5). Geen van de waargenomen vleermuizen toonde binding met de onderzochte bebouwing en er werden geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Figuur 5. Waargenomen vliegbewegingen van de gewone dwergvleermuis (geel) en ruige dwergvleermuis (oranje).

Vijfde vleermuisonderzoek (zomer- en kraamverblijven)

Het vijfde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 28 juni 2024. De eerst waargenomen vleermuis betrof een gewone dwergvleermuis. Dit exemplaar passeerde om 22:28 langs de laanbomen op de Dorpstraat. Hierna werden met enige regelmaat passerende en foeragerende gewone dwergvleermuizen gezien. Het merendeel werd gezien ter hoogte van de laanbomen op de Dorpstraat. Ook vlogen enkele exemplaren over de bebouwing en door de tuin heen. Vanaf 22:44 werd tevens enige tijd een foeragerende laatvlieger waargenomen boven het veldje met hobbydieren ten zuiden van de Dorpstraat (Figuur 6). Geen van de waargenomen vleermuizen toonde binding met de onderzochte bebouwing en er werden geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Figuur 6. Waargenomen vliegbewegingen van de gewone dwergvleermuis (gele pijlen) en foerageeractiviteit van de laatvlieger (paars gearceerde cirkel).

Toetsing Omgevingswet

Gezien de waarnemingen tijdens de vleermuisonderzoeken dient er vanuit te worden gegaan dat er sprake is van één paarverblijf van de gewone dwergvleermuis in de aanbouw. Verder werd er een zomerverblijf van de laatvlieger aangetroffen in de gevel van de naastgelegen woning. Hoewel deze verblijfplaats behouden zal blijven, zal er bij de werkzaamheden verstoring optreden op de verblijfplaats.

5.2 Huismus

Eerste huismusonderzoek

Het eerste huismusonderzoek vond plaats op 8 april 2024. Tijdens dit onderzoek werden er geen nestlocaties van de huismus aangetroffen. In de omgeving is de soort echter wel aanwezig. Om 13:50 vloog één exemplaar over het plangebied richting een bosje achter Dorpstraat 54 (kadastraal DVN00-H-1862). Eén minuut later vlogen nog drie exemplaren in dezelfde richting. Om 13:54 werd ook kortstondig een zingend mannetje gezien in een hoge berk op het erf van Dorpstraat 54b, maar dan het naastgelegen deel buiten het plangebied (kadastraal DVN00-H-2540) (Figuur 7).

Figuur 7. Waargenomen vliegbewegingen van de huismus (gele pijl) en de locatie waar een zingende huismus werd waargenomen in een hoge berk (gele stip).

Tweede huismusonderzoek

Het tweede huismusonderzoek vond plaats op 23 april 2024. Tijdens dit onderzoek werden er geen nestlocaties van de huismus aangetroffen. De enige waarneming van de huismus betrof een roepend mannetje in een klein boompje op Dorpstraat 54. Om 11:03 vloog dit exemplaar over het plangebied en verder in westelijke richting (Figuur 8).

Figuur 8. Waargenomen vliegbewegingen van de huismus (gele pijl) en de locatie waar een zingende huismus werd waargenomen (gele stip).

Toetsing omgevingswet

Tijdens het onderzoek werden er geen nestlocaties van de huismus aangetroffen binnen de begrenzing van het plangebied. Op basis van het ecologisch onderzoek kunnen negatieve effecten op de rust- of voortplantingsplaatsen van de huismus worden uitgesloten.

6. Conclusie en advies

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van Progeon een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Dorpstraat 54b te Groessen. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen sloop van de aanbouw, enkele andere werkzaamheden en de realisatie van twee vrijstaande woningen. In de onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Omgevingswet en verboden onder het Bal (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden (Tabel 1).

Tabel 1. Samenvatting resultaten nader ecologisch onderzoek

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wetsartikelen	Vervolgstep
Gewone dwergvleermuis	1 paarverblijf	Aanbouw	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.46, lid 1a, 1b en 1d	Activiteitenplan Aanvraag omgevingsvergunning
Laatvlieger	1 zomerverblijf	Kantpannen woonhuis	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.46, lid 1a, 1b en 1d	Activiteitenplan Aanvraag omgevingsvergunning
Huismus	Nee	-	-	-

Conform artikel 5.1, lid 2g van de Omgevingswet (Ow) is het verboden om zonder een omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren. Voor het overtreden van de verbodsbepalingen uit artikel 11.46, lid 1b en 1d, Bal (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) is daarom een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Deze verbodsbepalingen hebben betrekking op het opzettelijk vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen en het opzettelijk verstoren van soorten. Ten behoeve van de vergunningsaanvraag dient een activiteitenplan te worden opgesteld.

Daarnaast is ook artikel 11.46, lid 1a, Bal (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) relevant voor deze soorten. Dit artikel heeft betrekking op het opzettelijk doden en vangen van soorten. Er is echter geen omgevingsvergunning voor dit artikel noodzakelijk, indien mitigerende maatregelen worden getroffen en zorgvuldig wordt gehandeld. Dit dient te worden opgenomen in het activiteitenplan.

Algemene diersoorten

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene broedvogels en andere diersoorten in het plangebied voorkomen. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet de specifieke zorgplicht in acht worden genomen (artikel 11.27, Bal). Handelingen die nadelige effecten hebben moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is moeten passende preventieve maatregelen worden genomen om nadelige effecten te beperken of ongedaan te maken. Bovendien moet zowel tijdens als na het verrichten van de activiteit worden nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben. Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen. Passende herstelmaatregelen moeten worden getroffen als het staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is.

7. Literatuurlijst

7.1 Referenties

BIJ12 (2023). *Kennisdocument Huismus (versie 2.1, februari 2023)*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

Provincie Gelderland (2023). *Toelichting voor aanvraag (soortbescherming) onder Omgevingswet (Ow) voor vergunning van verboden onder Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021). *Vleermuisprotocol 2021, maart 2017*. Geraadpleegd op 19 mei 2023 via <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

7.2 Gebruikte websites

www.pdok.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

